

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 10.2.2006
KOM(2006)51 galutinis

2004/0175(COD)

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

remiantis EB sutarties 251 straipsnio 2 dalies antra pastraipa

dėl

**bendrosios Tarybos pozicijos dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos,
sukuriančios Bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE)**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

remiantis EB sutarties 251 straipsnio 2 dalies antra pastraipa

dėl

**bendrosios Tarybos pozicijos dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos,
sukuriančios Bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE)**

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Pasiūlymo perdavimo EP ir Tarybai data 2004 m. liepos 23 d.
(dokumentas KOM(2004)516 galutinis – 2004/0175(COD)):

Europos Parlamento nuomonės pateikimo data, pirmasis 2005 m. birželio 7 d.
svarstymas:

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės 2005 m. vasario 9 d.
pateikimo data:

Bendrosios pozicijos priėmimo data: 2006 m. sausio 23 d.

2. KOMISIJOS PASIŪLYMO TIKSLAS

Bendrasis pasiūlymo tikslas yra patobulinti būdą, kuriuo valdžios institucijų turima erdvinė informacija remia aplinkos politiką, gerindama erdvinių duomenų derinimą ir erdvinių paslaugų sąveikumą bei užtikrindama geresnį dalinimąsi duomenimis tarp valdžios institucijų ir galimbę visuomeni susipažinti su duomenimis internete. Aptariamas erdvinių duomenų tipas yra paaiškintas trijuose pasiūlymo prieduose.

Siūloma direktyva įpareigos valstybes nares imtis šių priemonių:

- sukurti paslaugų tinklą, kuris leistų ieškoti, žiūrėti ir susipažinti su erdviniais duomenimis viename interneto portale
- padaryti turimus erdvinių duomenų rinkinius ir paslaugas sąveikiomis (t. y. techniškai suderinamomis), remiantis įgyvendinimo taisyklėmis, priimtomis pagal komiteto procedūrą.
- parengti valdžios institucijų turimų duomenų katalogus, įtraukti metaduomenis, kurie pateikia tam tikros rūšies informaciją, susijusią su duomenimis
- padaryti erdvinius duomenis prieinamus visuomenei
- panaikinti kliūtis, trukdančias valdžios institucijoms dalintis erdviniais duomenimis

3. PASTABOS APIE BENDRĄJĄ POZICIJĄ

3.1 Bendrosios pastabos

Komisija visiškai, iš dalies, arba iš esmės gali priimti 46 iš 49 Europos Parlamento pirmuoju svarstymu pasiūlytų pakeitimų. Daugelis šių pakeitimų dabar yra įtraukti į bendrąją poziciją pažodžiui arba iš esmės.

Komisija negali priimti bendrosios pozicijos dėl kelių priežasčių. Svarbiausios šių priežasčių yra šios:

Komisija nesutinka, kad valdžios institucijoms priklausančios intelektinės nuosavybės teisės būtų viena iš priežasčių apriboti galimybę visuomenei susipažinti su erdviniais duomenimis.

Komisija taip pat nesutinka, kad galimybė susipažinti su duomenimis būtų dar labiau apribota, įtraukiant paieškos paslaugas, minimas Komisijos pasiūlymo 18 straipsnio 1 dalies a punkte, kadangi tai reikštų, kad visuomenė net negalėtų sužinoti apie duomenų buvimą.

Komisija mano, kad Komisijos pasiūlymo 18 straipsnio 1 dalies b punkte minimos žiūrėjimo paslaugos turėtų būti nemokamos, ir negali priimti Tarybos pozicijos, leidžiančios valdžios institucijoms imti mokestį ir išduoti leidimą naudotis šiomis paslaugomis tam tikromis sąlygomis;

Pagal Bendrąją poziciją įpareigojimas vengti kliūčių, trukdančių dalintis duomenimis, ir taisyklės, užtikrinančios suderintas Bendrijos institucijų ir įstaigų sąlygas, priklauso nuo viešųjų duomenų teikėjų teisės imti mokestį ir suteikti leidimą kitoms institucijoms naudotis jų duomenimis. Pozicijoje miglotai paaiškintos ir vengtinės kliūtys. Todėl ji bus neveiksminga siekiant vieno iš pagrindinių pasiūlymo tikslų ir net galėtų padidinti kliūčių, trukdančių dalintis duomenimis, skaičių.

Galiausiai, nors Komisija sutinka, kad nuostatos, susijusios su dalinimusi duomenimis neturi poveikio valdžios institucijoms priklausančių intelektinės nuosavybės teisių egzistavimui ar nuosavybės teisei, ji nemato būtinybės, kad tai būtų įtraukta į direktyvos tekstą. Jei tokia nuostata bus įtraukta, joje turėtų būti aiškiai nustatyta, kad šiomis teisėmis naudojamasi laikantis kitų nuostatų.

3.2 Išsamios pastabos

3.2.1 *Komisijai visiškai, iš dalies arba iš esmės priimtini ir į bendrąją poziciją įtraukti Parlamento pakeitimai*

1 ir 5 pakeitimai dėl konstatuojamųjų dalių buvo įtraukti visiškai, iš dalies arba iš esmės.

6 pakeitimas dėl direktyvos tikslo buvo įtrauktas iš dalies, konstatuojamojoje dalyje paminint erdvinį valdymą.

Siekiant aiškumo, 8–12 pakeitimais pertvarkomos teksto dalys. Šis pertvarkymas taip pat yra įtrauktas į bendrąją poziciją. Be to, 9 pakeitimu įvedami tam tikri techniniai apibrėžimų pakeitimai, kurių dauguma buvo įtraukti į bendrąją poziciją. Į 10

pakeitimą įtraukiamas nedidelis ir priimtinas nuostatų dėl komitologijos apribojimas, susijęs su priedų atnaujinimu.

13 ir 14 pakeitimai yra susiję su metaduomenimis, kurie turi būti sukurti, atsižvelgiant į erdvinių duomenų rinkinius ir paslaugas, kurioms taikoma direktyva. Šie pakeitimai buvo iš esmės priimti, įpareigojant valstybes nares pateikti informaciją dėl mokesčių, susijusių su teise naudotis erdviniais duomenimis ir paslaugomis, ir užtikrinant tikslui tinkamą metaduomenų kokybę.

15 ir 21 pakeitimai šiek tiek keičia formuluotę, susijusią su tvarkaraščiu dėl įgyvendinimo taisyklių atitikimo, ir buvo įtraukti į atitinkamus straipsnius.

16–20, 22 ir 23 pakeitimais aiškinamos tam tikros nuostatos dėl įgyvendinimo taisyklių, nustatytų siekiant patobulinti erdvinių duomenų ir paslaugų sąveikumą. Visi šie pakeitimai buvo iš esmės priimti bendrosios pozicijos 7–10 straipsniuose, tai patobulina šios teksto dalies struktūrą.

24 pakeitimu paaiškinamas paslaugų, kurias teiks valstybės narės, pobūdis, leidžiant duomenų teikėjams susieti savo duomenis su INSPIRE infrastruktūra. Šis klausimas taip pat sprendžiamas bendrosios pozicijos 12 straipsnyje.

25 pakeitimu, įtrauktu į bendrosios pozicijos 11 straipsnio paskutinę dalį, panaikinama netyčinė dviprasmybė, esanti pirminiame pasiūlyme.

27 pakeitimu paaiškinamos paslaugos, kurių techninės specifikacijos turės būti nustatytos taikant komitologijos procedūrą. Pertvarkius jo tekstą, į bendrosios pozicijos 16 straipsnį įtraukiamas šis paaiškinimas.

29 pakeitimu patikslinama, kad duomenų keitimosi su tarptautinėmis institucijomis tvarka turėtų būti tokia pati kaip keitimosi tvarka tarp institucijų nacionaliniu ir Bendrijos lygiu. Tai įtraukta į bendrosios pozicijos 17 straipsnio 5 dalį, kartu su išpjėimu, kad šis keitimasis turėtų vykti atvirai ir abipusiu pagrindu.

31 pakeitime patikslinama pirminiame pasiūlyme papildomam duomenų prieinamumui Bendrijos institucijoms ir įstaigoms teikiama reikšmė. Šis paaiškinimas yra įtraukiamas į bendrosios pozicijos 17 straipsnio 8 dalį, tačiau kiti Tarybos padaryti šios dalies pakeitimai Komisijai yra nepriimtini.

35 pakeitime patikslinama, kad tarptautiniai standartai, kaip ir Europos standartai, turėtų remti direktyvos įgyvendinimą. Tai įtraukta į bendrosios pozicijos 20 straipsnį, patikslinant, kad direktyvoje minimose įgyvendinimo taisyklėse turėtų būti į tai atsižvelgiama.

36 pakeitimu valstybės narės įpareigojamos visuomenei ir Komisijai nuolat pateikti direktyvos įgyvendinimo stebėsenos rezultatus. Tai buvo įtraukta į 21 straipsnio 1 dalį.

38 pakeitime numatyta, kad Komisijos ataskaita dėl direktyvos taikymo turėtų remtis valstybių narių ataskaitomis. Tai buvo įtraukta į 23 straipsnį kartu su žodžiais „inter alia“, reiškiančiais, kad gali būti ir kitų šaltinių.

39, 42, 43, 46 ir 48 pakeitimuose numatomi naudingi paaiškinimai arba nedideli daliniai pakeitimai dėl įvairių priedų temų, jie yra įtraukti į bendrąją poziciją, kai kur pateikiant išsamesnius paaiškinimus. 40 ir 41 pakeitimais duomenų tema „geologija“ perkeliama iš III priedo į II priedą.

44 pakeitimu išplečiama direktyvos taikymo sritis, įtraukiant komunalines paslaugas, vyriausybės paslaugas ir aplinkos stebėsenos priemonės. Šis išplėtimas padidins direktyvos aktualumą aplinkos politikos vykdymui ir tokiu būdu padės siekti bendrojo jos tikslo. 49 pakeitimu įtraukiama papildoma tema dėl atsinaujinančių energijos šaltinių. Iš dalies pakeistos papildomos temos yra įtraukiamos ir į bendrąją poziciją.

3.2.2 Komisijai nepriimtini ir į bendrąją poziciją neįtraukti Parlamento pakeitimai

2 pakeitimas dėl konstatuojamųjų dalių nebuvo laikomas aktualių pasiūlymui ir todėl nebuvo priimtas.

7 pakeitimas, kuriuo išplečiama infrastruktūra, į ją įtraukiant Bendrijos lygiu turimus duomenis, nėra priimtinas Komisijai ir nebuvo įtrauktas į bendrąją poziciją, kadangi tokia nuostata įpareigotų Bendrijos institucijas ir įstaigas, o Direktyva to daryti negali. Tačiau, šio Komunikato pabaigoje pateiktame pareiškime išreikštas Komisijos pageidavimas užtikrinti, kad Bendrijos institucijų ir įstaigų turimi duomenys būtų praktiškai įtraukti į INSPIRE infrastruktūrą.

3.2.3 Tarybos priimti, bet Komisijai nepriimtini Parlamento pakeitimai

30 pakeitimu yra sutrumpinama Komisijos pasiūlymo nuostata, kuria siekiama užkirsti kelią konkurencijos iškraipymui tais atvejais, kai valdžios institucijos taip pat užsiima komercine veikla, nesusijusia su jų vykdomais viešaisiais uždaviniais. Kadangi šia iš dalies pakeista nuostata, nenurodant konteksto ar aktualumo, yra performuluojamas Sutartyje nustatytas įpareigojimas užkirsti kelią konkurencijos iškraipymui, Taryba nusprendė išbraukti visą nuostatą. Kadangi tai yra Parlamento pakeitimo patobulinimas, Komisija pageidautų, kad visa pirminė nuostata būtų performuluota.

3.2.4 Komisijai priimtini, bet į bendrąją poziciją neįtraukti Parlamento pakeitimai

3 pakeitimu siekiama paaiškinti nuostatas, susijusias su valdžios institucijų keitimusi duomenimis, įtraukiant konstatuojamąją dalį dėl finansinės kompensacijos viešųjų duomenų teikėjams. Komisija gali priimti šį pakeitimą, kadangi jis atitinka Komisijos pasiūlymą. Kita vertus, Taryba iš esmės pakeitė nuostatas dėl keitimosi duomenimis ir todėl jų neįtraukė į šį pakeitimą.

4, 33 ir 34 pakeitimais nustatoma, kad struktūros, sukurtos koordinuoti INSPIRE infrastruktūrą, turėtų būti išplėstos, įtraukiant įvairius vyriausybės lygius ir atsižvelgiant į įgaliojimų ir atsakomybių pasiskirstymą valstybėse narėse. Su daliniais pakeitimais tai yra priimtina Komisijai, tačiau nebuvo įtraukta į Tarybos poziciją.

26 pakeitimu viešųjų duomenų teikėjams leidžiama sudaryti galimybes naudotis žiūrėjimo paslaugomis tokiu būdu, kuris neleistų jų pakartotinai naudoti komerciniais tikslais, o siekiant apriboti duomenų panaudojimą pasitelkti sutikimo naudoti

licenciją. Tai leistų veiksmingai apsaugoti viešųjų duomenų teikėjus nuo piktnaudžiavimo šia paslauga. Taryba neįtraukė šio pakeitimo, pirmenybę teikdama bendresnio pobūdžio nuostatai, leidžiančiai duomenų teikėjams taikyti mokesčius bei licenciją naudotis šiomis paslaugomis.

28 pakeitimu valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad nuostatų, susijusių su valdžios institucijų duomenų keitimusi, įgyvendinimas neturėtų neigiamo poveikio erdviųjų duomenų rinkinių ir paslaugų prieinamumui. Šio pakeitimo Taryba neįtraukė, siekdama žymiai susilpninti nuostatas dėl keitimosi duomenimis.

32 pakeitimu užtikrinama, kad Komisijos pasiūlyme numatytų bendrųjų licencijų įvedimas nebūtinais apribos pakartotinio duomenų naudojimo ir naudojimosi paslaugomis galimybes ir jomis nebus naudojamosi siekiant suvaržyti konkurenciją. Tai visiškai atitinka Komisijos ketinimą, bet Taryba pakeitimo nepriėmė, kadangi nusprendė išbraukti visą atitinkamą nuostatą.

37 pakeitimu valstybės narės įpareigojamos pateikti informaciją dėl valdžios institucijų informacijos harmonizavimo ir keitimosi sutarčių. Pasiūlyme nėra konkrečios nuostatos, susijusios su susitarimais dėl informacijos harmonizavimo, tačiau šis pakeitimas galėtų būti iš esmės priimtas, jei jis nurodytų priemones, kurių imasi valstybės narės, siekdamos tobulinti sąveikumą tarp erdviųjų duomenų ir paslaugų. Taryba šio pakeitimo nepriėmė.

45 pakeitimu numatoma pagrįstai gyventojų geografinio paplitimo ir demografijos duomenų temos aprėptį. 47 pakeitimu įtraukiama nauja „antropogeninį poveikį patiriančių sričių“ duomenų tema, tai galėtų būti priimta, tik pateikus išsamesnį sąvokos paaiškinimą. Nei vienas šių pakeitimų nėra atspindėti bendrojoje pozicijoje.

3.2.5 Tarybos padaryti papildomi pasiūlymo pakeitimai

Taryba padarė kelis papildomus pasiūlymo pakeitimus. Dauguma pakeitimų yra techninio pobūdžio ir yra panašūs į Parlamento pakeitimus. Tačiau, bendrojoje pozicijoje yra pateikiami keli esminiai Komisijos pasiūlymo pakeitimai, iš kurių keletas kelia rimtą pavojų sutartam direktyvos tikslui.

Pagrindiniai pakeitimai yra susiję su galimybe visuomenei susipažinti su duomenimis ir valdžios institucijų duomenų keitimusi.

Kadangi Komisijos pasiūlyme nurodoma, kad tinklo paslaugos, sudarančios galimybę visuomenei surasti ir žiūrėti valdžios institucijų turimus duomenis, turėtų būti teikiamos nemokamai, pagal bendrąją poziciją viešųjų duomenų teikėjams leidžiama taikyti mokesčius ir licencinius apribojimus, kai „tai yra būtina sąlyga siekiant išlaikyti erdviųjų duomenų rinkinius ir paslaugas ar tvariu būdu vykdyti jau egzistuojančios tarptautinės erdviųjų duomenų infrastruktūros reikalavimus“ (14 straipsnis), neapibrėžiant kokiomis aplinkybėmis tai turėtų būti daroma. Be to, pagal bendrąją poziciją intelektinės nuosavybės teisė yra vienas iš pagrindų apriboti 13 straipsnyje numatytą galimybę visuomenei susipažinti su duomenimis, ir leidžia šį pagrindą taikyti paieškos ir kitoms tinklo paslaugoms.

Atsižvelgiant į valdžios institucijų duomenų keitimąsi, 17 straipsnyje numatomos žymiai mažesnės ambicijos negu Komisijos pasiūlymo 23 straipsnyje, ir galėtų netgi

padidinti, o ne sumažinti kliūčių, trukdančių dalintis duomenimis, skaičių. Svarbiausi pakeitimai yra šie:

- 3 dalyje, pagal kurią apribojimai yra priklauso nuo duomenų teikėjų teisės sudaryti licencines sutartis ir imti mokestį iš naudotojų valdžios institucijų.
- 8 dalyje, pagal kurią nuostatomis, susijusioms su harmonizuota Bendrijos institucijų ir įstaigoms teikiama galimybe susipažinti su duomenimis, yra taikoma ta pati sąlyga, ir
- 9 dalyje, kurioje nustatyta, kad Straipsnis neturi poveikio valdžios sektoriaus institucijoms priklausančių intelektinės nuosavybės teisių egzistavimui ar nuosavybei, nepaaiškinant, kad šiomis teisėmis vis tiek turėtų būti naudojamasi laikantis kitų nuostatų.

Komisija negali pritarti šiems pakeitimams, kadangi jie neteisėtai apriboja galimybę visuomenei susipažinti su duomenimis, apsunkina direktyvos įgyvendinimą ir sumažina duomenų prieinamumą, taigi, ir infrastruktūros pridėtinę vertę. 17 straipsnio 3 dalyje išreiškiamas susirūpinimas, kad dėl šio straipsnio duomenų teikėjams gali kilti teisinių ir finansinių kliūčių dėl valdžios institucijų duomenų keitimosi, taip sukeliant priešingą poveikį nei tikėtasi.

Rimtą susirūpinimą kelia ir bendrosios pozicijos 7 straipsnio 2 ir 3 dalyje nustatyta procedūra, skirta priimti įgyvendinimo taisykles dėl sąveikumo. Tai įpareigoja Komisiją atlikti galimybių ir numatomų sąnaudų bei naudos analizę, nurodo, kad dėl taisyklių valstybės narės neturi patirti per didelių išlaidų ir įpareigoja valstybes nares taikyti taisykles tik kiek tai įmanoma.

Nors Komisija visiškai pripažįsta, kad nustatant taisykles reikia atsižvelgti į galimybių tyrimą ir su sąnaudomis bei nauda susijusias aplinkybes, tačiau jų techniniu ir papildančiu pobūdžiu negalima grįsti reikalavimo atlikti išsamią ir tikslią analizę, o dėl reikalavimo atlikti tokią analizę bus vėluojama bei išeikvojama jėgų. Be to, pagal Tarybos siūlomą tekstą galima būtų suprasti, kad neturėtų būti siūloma priimti įgyvendinimo taisyklę, jei per dideles išlaidas patirtų tik viena iš 25 valstybių narių. Komisijos pasiūlyme numatyta komiteto procedūra leidžia valstybėms narėms išnagrinėti taisyklių projektą ir jį atmesti, jeigu jos neįmanomos, neekonomiškos ar dėl kitų priežasčių netinkamos. Jei taisyklės yra priimtose, jos taikomos be išimčių, kitu atveju nebus pasiektas tikslas užtikrinti jų sąveikumą.

Galiausiai Komisija taip pat pateikia šias pastabas dėl kitų papildomų Tarybos padarytų pakeitimų.

- Kai kurie Komisijos pasiūlyme numatyti terminai, skirti valstybėms narėms įgyvendinti įgyvendinimo taisykles ir visą direktyvą, buvo pratęsti. Komisija mano, kad pirminime pasiūlyme numatyti terminai turėtų būti išlaikyti.
- Turi būti užtikrinta, kad nuorodos į tarptautinius standartus (7 straipsnio 1 dalis) ir Europos standartizacijos įstaigų priimtus standartus (20 straipsnis) nenustatytų įsipareigojimo priimti tuos standartus pagal INSPIRE direktyvą, kadangi kai kuriais atvejais tai sąlygotų dideles sąnaudas, kurių nebūtų galima pateisinti, atsižvelgiant į su sąnaudomis ir nauda susijusias aplinkybes.

- Metaduomenys, sukurti erdvinį duomenų rinkiniams ir paslaugoms, turėtų apimti ne tik informaciją, ar duomenys yra patvirtinti (5 skyriaus 2 dalies c punktas), tačiau ir kitą informaciją dėl duomenų tikrumo, įskaitant, pavyzdžiui, patvirtinimo metodo aprašymą.
- III priedo 7 punkte antraštinė dalis, pateikiama toliau, labiau atitiktų Bendrajame susitarime dėl prekybos paslaugomis (GATS) pateiktą atitinkamų paslaugų aprašymą: „Vyriausybė, sveikata, švietimas, energetika, aplinkos paslaugos ir aplinkos stebėsenos priemonės“.

4. IŠVADA

Bendrają poziciją galima laikyti svarbia gaire siekiant priimti direktyvą, kuri padės tobulinti aplinkos politikos ir kitų politikos krypčių žinių bazę, ir padidins erdvinį duomenų prieinamumą bei sąveikumą. Daugelis jos nuostatų sukuria gerą pagrindą tolesnei pažangai.

Tačiau tam tikri bendrosios pozicijos aspektai, skatinantys valdžios institucijų duomenų keitimosi kliūtis ir neteisėtai ribojantys galimybę visuomenei su jais susipažinti, galėtų mažinti, o ne didinti galimybes susipažinti su erdviniais duomenimis. Kitos nuostatos apsunkins direktyvos įgyvendinimą ir sumažins jos veiksmingumą siekiant duomenų sistemų sąveikumo.

Todėl Komisija nepritaria bendrajai pozicijai.

5. KOMISIJOS PRANEŠIMAI

Bendrasis pranešimas

Komisija pažymi, kad Taryba vieningai priėmė bendrąją poziciją. Tačiau Komisija negali pritarti bendrajai pozicijai, kadangi joje išreikštos ambicijos siekti esminių šio pasiūlymo tikslų nėra pakankamos.

Bendrosios pozicijos tekste paliekama per daug laisvės duomenų teikėjams, kurie gali atsisakyti suteikti galimybę visuomenei susipažinti su jų duomenimis ir dalintis jais su kitomis institucijomis. Susirūpinimą kelia per sudėtingos taisyklių priėmimo procedūros, taikant komitologijos metodą, be to, nepakankamai užtikrinama, kad valstybės narės šias taisykles tiksliai įgyvendins.

Pranešimas, susijęs su INSPIRE taikymu Bendrijos institucijų ir įstaigų turimiems duomenims

Komisija visiškai sutinka, kad INSPIRE infrastruktūra turėtų apimti erdvinį duomenų rinkinius ir paslaugas Bendrijos lygiu, siekiant užtikrinti darną tarp erdvinės informacijos infrastruktūros, sukurtos valstybėse narėse ir atitinkamos informacijos Bendrijos lygiu. Komisija imsis visų priemonių, siekdama tai užtikrinti ir, jei reikia, toliau rengs teisinį pasiūlymą, reglamentuojantį INSPIRE komponentų sukūrimą Bendrijos institucijose ir įstaigose.